

Tamara de Laval

Måleri på Härnösands konsthall, till 21 april

”Lära sig gå mellan regndropparna för att hålla sig torr” är den poetiska titeln på en av de nitton verk som Tamara de Laval visar på Härnösands konsthall. De kan alla, var för sig, ses som vidöppna fönster mot världen, som anteckningsblock där allt som avtecknar sig ”mellan regndropparna” framför hennes ögon sätter spår i bilderna. Anteckningsblock - för att det mycket handlar om teckningar, men här skulle också ett nytt ord som ”anmålningblock” passa in – ett slags antecknande måleri där lika mycket slump och avsikt verkar samsas. Hennes utställning bygger på den omedelbara berättelsen och ingivelsens betydelse, likt rapportörens enkla utrustning av något att rita med och något att rita på ger hon sig ut i djungeln eller på fältet för att registrera sina upplevelser, mer eller mindre urskillningslöst. Resultatet blir ett hopkok av myriader av fragment, där litet och stort, nära och avlägset, texter och bilder, dröm och verklighet, blandas och kastas om som i en centrifug för att slutligen bit för bit plockas ut och sätts upp på tork, på väggen i en plansch, ostrukturerat, lite som på en höft som minneslappar från en sinnlighetens äventyrsresa i världen. Merparten av bilderna är målade och tecknade på ritfilm, ett diffust och matt transparent underlag som i det här fallet underbygger känslan av flyktighet och vaghet, en sorts avsiktlig form för genomskinliga berättelser. De håller också naturligtvis bra mot regndroppar.

Så långt formen och den yttre inramningen. Går vi till innehållet så går vi direkt till kvinnan med stort K, som kliver vi rakt in i den allomfattande mytologin och metafysiken kring det livgivande könet, henne - som kanske ändå står närmast det nya modeordet ”hen”, också som en urbild av människan (hon). Kvinnan får i Tamara de Lavals värld begreppsliga fruktbarheten, moderligheten, naturkraften, sinnligheten, sexualiteten, som om hon en gång för alla är den enda grundläggande källa för livet, där inte bara barnet utan även naturen och den livgivande växtligheten spricker fram. Jag tror inte en enda man figurerar i någon bild, här är alla människor kvinnor likväl som systrar och som döttrar till det kanske centralaste av allt; kärleken och kampen för livet. Men kvinnan är också en fara, hennes utanpåverk i den vackra klänningen döljer egentligen en eldsvåda, inget vet vad som brinner under hennes ögonlock.

Det gestaltar konstnären i scenerier där kvinnoformer växer ut till landskap och slingrar sig ständigt in i nya sammanhang, inte olikt filmens värld. I ”På ett ögonblick” syns en romantiskt klädd kvinna blicka in i ett drömskt landskap där hon ser sig själv på en höjd klättra vidare in i bilden. Från olika håll rinner mönster av växtlighet omkring, delvis liksom avskalat och utbränt, en häst balanserar ytterst på en gren, ett hus brinner ute på en ö, och nedanför en taggig gränslinje i högra hörnet antyds rester av en sloknad interiör; en taklampa, en tavla, en kvinna vid ett bord omgiven av sotiga nedbrunna väggar. På himlen svävar blixtrande kristalliserad form, om det är ett hus, ett hem, ett hjärta, kanske drömmen om det verkliga livet.

”Hon måste avberätta den gamla historien, lyfta tyngden från den invanda berättelsen så att hon kan berätta sin egen. – Förstöra... – You must be the change you want to see in the world.” Textraderna i bilden ”There will be change” kanske sammanfattar Tamara de Lavals tankar för sin utställning, hur en omvälvande förändring på alla plan och med kvinnliga förtecken måste till för att världen ska bli bättre. Det finns här och var bilder som återknyter till flower power, till blommor som växer ur gevärspiporna, förhoppningarna som sköts i sank, men som sakta men säkert växer upp som nya frön för vår tid. Utställningen är en metamorfos, en rörelse som utvecklar sig till ständigt något annat, där detaljer lyfts upp och helheter sjunker ned i bakomliggande skikt. Det är inte säkert jag förstår allt, mycket ligger diffust och suddigt, fördolt i det surrealistiska bildspråket. Det som sticker ut som ett återkommande mantra är den vildvuxna skildringen av kvinnan förlorad och återfunnen i den egentligen obegripliga fantastiska verkligheten, tecknat ibland rått ibland mjukt, men enkelt och direkt som ger absolut

närvaro. I den nyss nämnda bilden vänder sig en kvinna med beslutsam blick rakt emot oss: "There will be change".

Text och foto: Jan K Persson
Volym 2012-04-04